

BELEIDSNOTA DIERENWELZIJN GEMEENTE WESTLAND

Projectnummer	n.v.t.
Programmamanager	R. de Koning
Auteur(s)	P.E. Osseweijer
Datum	8 april 2025
Versie	1.0
Status	Definitief

24-0184819 *24-0184819*

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
1.1 Aanleiding	3
1.2 Ambitie	3
1.3 Doelen van het beleid	3
1.4 Afbakening	4
2. Wettelijke taken	4
2.1 Besluit houders van dieren en Regeling houders van dieren	4
2.2 Opvang gevonden dieren door particulieren op grond van Burgerlijk Wetboek	4
2.3 Wettelijke taak voor gemeente op grond van Burgerlijk Wetboek	4
2.4 Wettelijke taak voor gemeente op grond van de Algemene wet bestuursrecht	5
2.5 Acties die gemeente neemt rond haar wettelijke taken	5
2.6 Besluitvorming en mandatering door de burgemeester	5
3. Niet wettelijke taken	6
3.1 Opruimen kadavers wilde dieren	6
3.2 (Preventieve) maatregelen	7
3.3 Communicatie	7
3.4 Acties die gemeente neemt rond haar niet wettelijke taken	8
4. Lokale initiatieven	8
4.1 Dieren Opvang Centrum Westland (DOCW)	8
4.2 Ondersteunen kleine lokale initiatieven	8
5. Middelen	8

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Tot nu toe heeft de gemeente Westland geen duidelijke afspraken gemaakt over wat de gemeente wil bereiken op het gebied van dierenwelzijn. Er is ook geen beleid om onze wettelijke taken goed uit te voeren. De middelen (geld en personeel) die de gemeente nu heeft toegedeeld, zijn alleen gericht op wettelijke taken en zijn niet dekkend daarvoor.

Werkzaamheden die niet verplicht zijn, zoals het opruimen van dode wilde dieren (eenden, vogels, egels, enz.) in de openbare ruimte, doet de gemeente om onhygiënische situaties te voorkomen en naar aanleiding van meldingen. Maar hier is geen beleid of budget voor.

Verschillende dierenwelzijnsorganisaties vragen de gemeente regelmatig om bij te dragen aan hun projecten. Op dit moment heeft de gemeente geen beleid om te beslissen of en hoe de gemeente dat doet. In het werkprogramma van het college voor 2022-2026 is dierenwelzijn geen thema.

Toch heeft het college opdracht gegeven om beleid op te stellen om aan bovenstaande bezwaren tegemoet te komen. De gemeente heeft beleid nodig voor:

- Het goed uitvoeren van de gemeentelijke wettelijke taken;
- Het duidelijk maken welke extra (niet wettelijke) taken de gemeente wel en niet uitvoert en op welke wijze, en
- Het ondersteunen van kleinschalige projecten rond dierenwelzijn uit de lokale samenleving.

Met deze Beleidsnota Dierenwelzijn legt de gemeente vast welke taken de gemeente wel en niet uitvoert. Ook maakt de gemeente duidelijk welke initiatieven de gemeente wel en niet ondersteunt en legt de gemeente uit hoe de wettelijke- en extra taken aangepakt worden en doet daarnaast een voorstel voor het benodigde budget en de dekking daarvan.

1.2 Ambitie

De gemeente wil een samenleving waarin dierenwelzijn vanzelfsprekend is en waarin dieren met respect worden behandeld.

De gemeente zorgt ervoor dat haar wettelijke taken goed worden uitgevoerd. Hiermee biedt zij zorg, bescherming en welzijn aan huisdieren (de zogenaamde gedomesticeerde dieren) en andere dieren die om verschillende redenen hulp nodig hebben.

Daarnaast doet de gemeente ook een aantal taken die niet wettelijk verplicht zijn, zoals het opruimen van dode wilde dieren in de openbare ruimte (zoals eenden, vogels en egels). Dit gebeurt om onhygiënische situaties te voorkomen, de volksgezondheid te bevorderen en de leefbaarheid te verbeteren. In dit beleid worden de regels hiervoor uitgelegd.

De beleidsvoorkeur van de gemeente is om gezonde dieren tijdens en na de wettelijke opvangtermijn op te blijven vangen in een dierenopvangcentrum en, indien mogelijk, weer een nieuw thuis te geven. Euthanasie na de wettelijke opvangtermijn is een wettelijke optie, maar de gemeente kiest hier bewust niet voor, tenzij de gezondheid van het dier dit noodzakelijk maakt.

1.3 Doelen van het beleid

Het Beleid rond Dierenwelzijn heeft de volgende doelen:

1. Garanderen van zorg aan, bescherming bieden aan en welzijn bevorderen van dieren die om verschillende redenen hulp nodig hebben;
2. Bijdragen aan het verbeteren van dierenwelzijn in de gemeente Westland;
3. Het bewustzijn over dierenwelzijn vergroten binnen de samenleving van Westland;
4. Helpen om dierenpopulaties in balans te houden met de omgeving;
5. Het voorkomen van onhygiënische situaties in openbare ruimtes, en
6. Het voeren van een transparant budgetbeheer voor het uitvoeren van deze taken.

1.4 Afbakening

Voor het beleid geldt:

- Het beleid richt zich op alle dieren, maar op huisdieren in het bijzonder;
- Regels die al staan in de wet of in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) van de gemeente Westland worden niet opnieuw behandeld in deze beleidsnota (zoals sportvissen), en
- Op dit moment kiest de gemeente ervoor om geen extra beleid te maken voor andere onderwerpen dan die in deze beleidsnotitie staan. Voor deze onderwerpen gelden de regels uit de nationale wetgeving (zoals de Wet dieren, de Vogel- en Habitatrichtlijnen en de Wet natuurbescherming). Als er geen regels zijn in de wet, gelden er geen voorwaarden en neemt de gemeente geen taak, anders dan zoals omschreven in deze Beleidsnota.

2. Wettelijke taken

2.1 Besluit houders van dieren en Regeling houders van dieren

Mensen die een huisdier hebben, moeten hier zelf goed voor zorgen en alle kosten hiervoor betalen. Sinds 1 juli 2014 geldt het 'Besluit houders van dieren' en de 'Regeling houders van dieren'. Dit Besluit en de Regeling bevatten regels waaraan mensen die huisdieren hebben, verkopen of fokken zich moeten houden.

2.2 Opvang gevonden dieren door particulieren op grond van Burgerlijk Wetboek

In het Burgerlijk Wetboek staat dat iemand die een dier vindt, dit dier zelf mag verzorgen en in 'bewaring' mag nemen, (mag opvangen) zolang er aangifte wordt gedaan. De opvangtermijn voor de vinder is twaalf maanden. Na een jaar wordt de vinder, die aangifte heeft gedaan en het dier heeft verzorgd, officieel de eigenaar. Deze opvangtermijn is wettelijk vastgelegd in Boek 5, artikelen 5 en 6 van het Burgerlijk Wetboek. De gemeente heeft en neemt hierbij geen taak.

2.3 Wettelijke taak voor gemeente op grond van Burgerlijk Wetboek

Voor zwerfdieren die niet door particulieren worden opgevangen (of die als gevonden dier ter bewaring zijn afgegeven bij de gemeente) geldt dat de gemeente een wettelijke taak heeft voor vervoer en opvang van gedomesticeerde zwerfdieren. Gedomesticeerde dieren zijn gezelschapsdieren zoals honden en katten die eigendom zijn van mensen. De gemeente moet deze dieren voor een periode van twee weken opvangen zoals vastgelegd in Boek 5, artikel 8 van het Burgerlijk Wetboek. Deze taak vervalt na of tijdens de wettelijke opvangperiode van twee weken als er onevenredig hoge kosten met de opvangplicht gemoeid zijn of het dier om geneeskundige redenen afgemaakt moet worden. Als er binnen de periode van twee weken geen eigenaar komt opdagen, krijgt de burgemeester automatisch de bevoegdheid om te beslissen wat er met het dier gebeurt (verkoop, om niet aan een derde overdragen of wanneer dit laatste is uitgesloten het dier afmaken). De gemeente betaalt gedurende de wettelijke opvangtermijn voeding en verzorging.

Binnen een periode van twee weken kan de eigenaar het dier terugkrijgen als hij aan de volgende voorwaarden voldoet:

- De eigenaar kan goed voor het dier zorgen (er is geen gerechtelijke uitspraak van ongeschiktheid);
- De eigenaar kan bewijzen dat hij de eigenaar is (bijvoorbeeld via een chipregistratie, foto's, of gegevens van de dierenarts);
- De eigenaar betaalt de kosten voor de opvang, zoals voer, verzorging, vervoer met de dieren-ambulance en eventuele kosten van de dierenarts, en
- Zwerfdieren zonder chip worden op kosten van de eigenaar gechipt.

2.4 Wettelijke taak voor gemeente op grond van de Algemene wet bestuursrecht

De gemeente is ook verantwoordelijk voor de opvang van dieren die niet onder de categorie 'zwerfdieren' vallen. Dit gaat om dieren zoals honden, katten, reptielen, vogels, knaagdieren en hobbyboerderijdieren die achterblijven bij:

- Uithuisplaatsing;
- Gedwongen opnames door de burgemeester;
- Justitiële inbewaringneming, of bij
- Gezondheidsrisico's.

Huisdieren worden door de politie, GGD of burgemeester opgenomen in bovenstaande situaties. De gemeente heeft daarbij een wettelijke zorgtaak voor deze dieren volgens de artikelen 5:29 en 5:30 van de Algemene wet bestuursrecht.

In veel gevallen wordt binnen de sociale kring van de betreffende persoon een oplossing gevonden. Als dat niet lukt, valt de opvang van deze dieren onder de wettelijke taak van de gemeente. De gemeente vangt deze dieren op gedurende de wettelijke opvangtermijn van 13 weken. De gemeente betaalt gedurende deze opvangtermijn maximaal 13 weken voeding en verzorging.

Binnen een periode van 13 weken kan de eigenaar het dier terugkrijgen of aan een andere verzorger beschikbaar stellen. Daarbij dient aan dezelfde voorwaarden te worden voldaan als onder 2.3 genoemd.

2.5 Acties die gemeente neemt rond haar wettelijke taken

De bekostiging van de opvang en verzorging van dieren die vallen onder de gemeentelijke zorgplicht (zowel omschreven in paragraaf 2.3 als in 2.4) wordt geregeld via een overeenkomst met het Dieren Opvang Centrum Westland (DOCW). Voor deze wettelijke taak is jaarlijks € 70.000,-- nodig (prijsspeil 1 januari 2025).

De overeenkomst met DOCW is 1 januari 2025 ingegaan en loopt tot 31 december 2026 met een mogelijkheid om twee keer te verlengen onder dezelfde voorwaarden. Aanpassing van deze overeenkomst is noodzakelijk om aan te sluiten op dit nieuwe beleid. Bij de nieuw af te sluiten overeenkomst vormt deze beleidsnota de kaders. Onderzocht wordt of de overeenkomst voor een langere periode kan gaan gelden dan nu het geval is.

2.6 Besluitvorming en mandatering door de burgemeester

De burgemeester heeft enkele wettelijke bevoegdheden gekregen in het Burgerlijk Wetboek en de Algemene wet bestuursrecht.

De burgemeester heeft, onder voorbehoud van het vaststellen van het beleid door de raad, besloten deze bevoegdheden te mandateren aan de DOCW. Hieronder is het mandaat uitgewerkt:

De burgemeester van Westland:

overwegende dat het wenselijk is bepaalde bevoegdheden ter uitvoering van het dierenwelzijnsbeleid te mandateren;

gelet op afdeling 10.1.1. van de Algemene wet bestuursrecht;

Besluit:

1. Aan alle medewerkers van Dieren Opvang Centrum Westland mandaat te verlenen de in artikel 8, derde lid, van boek 5 van het Burgerlijk Wetboek bedoelde bevoegdheden uit te oefenen.
2. Aan alle medewerkers Dieren Opvang Centrum Westland mandaat te verlenen de in artikel 5:29, derde lid en 5:30, eerste, tweede en vijfde lid van de Algemene wet bestuursrecht bedoelde bevoegdheden uit te oefenen. Dit mandaat kan worden aangehaald als 'Mandaat dierenwelzijn'.

Als instructie bij mandaatpunten 1 en 2 geldt dat slechts op basis van een advies van een dierenarts besloten mag worden een dier af te maken dan wel te vernietigen. Bij de beslissing hierover dient dierenwelzijn, de medische prognose en de kwaliteit van leven van het dier afgewogen te worden tegen de (medische) kosten. DOCW volgt bij het euthanaseren van dieren de geldende wet- en regelgeving.

3. Niet wettelijke taken

De gemeente gaat verder dan de minimale eisen van de nationale en Europese wetgeving om dierenwelzijn te verbeteren. Het aanvullende beleid voor de extra taken richt zich op het verbeteren van dierenwelzijn in de gemeente en het vergroten van het bewustzijn en de betrokkenheid van de inwoners. Ook neemt de gemeente op basis van meldingen maatregelen om de hygiëne in de openbare ruimte te verbeteren, om de volksgezondheid te bevorderen en de leefbaarheid te vergroten.

3.1 Opruimen kadavers wilde dieren

Kadavers van wilde dieren die in de openbare ruimte liggen, zorgen voor een onprettig straatbeeld. Ze kunnen ook stank veroorzaken, ziektes verspreiden of andere dieren aantrekken die ziektes kunnen overdragen of overlast kunnen veroorzaken. Daarom ruimt de gemeente deze kadavers over het algemeen binnen een dag op, op basis van meldingen, vanwege het bevorderen van de volksgezondheid en om de leefbaarheid te verbeteren. Deze taak blijft onveranderlijk uitgevoerd worden door de Westlandse buitendienst. De kosten hiervoor zijn te dekken uit de lopende exploitatie van de buitendienst.

Als wilde dieren op privéterrein liggen, neemt de gemeente alleen een informerende rol aan. Dit betekent dat de eigenaar van het terrein wordt gewezen op het kadaver op zijn terrein. Wanneer de volksgezondheid in gevaar is, kan de gemeente op basis van wet- en regelgeving optreden op privéterrein. Maar dit valt buiten het kader van dit beleid (Wet dieren, de Europese Verordening dierlijke bijproducten (EG) nr. 1069/2009, de Wet publieke gezondheid of de Wet milieubeheer).

3.2 (Preventieve) maatregelen

In het kader van het beheer van de openbare ruimte, waterkwaliteit, leefbaarheid en volksgezondheid neemt de gemeente maatregelen om de balans tussen dieren en hun omgeving in stand te houden. Dit omvat preventieve maatregelen zoals het schudden van eieren, het plaatsen van borden om het voeren van dieren, zoals eenden, te ontmoedigen en het geven van informatie over het belang van goed afvalbeheer om ratten en andere overlast veroorzakende dieren te voorkomen. Bij het uitvoeren van preventieve maatregelen wordt altijd een deskundige betrokken om de juiste en effectieve aanpak te bepalen. Wetgeving op het gebied van dierenwelzijn verandert regelmatig. Daarom wordt bij elke actie gecontroleerd of deze (nog) juridisch toegestaan is.

De gemeente neemt geen preventieve maatregelen op privéterrein, zoals het afsluiten van kelders, garages, kruipruimten en toegangspunten tot gebouwen. Ook worden geen andere maatregelen op privéterrein genomen. Bewoners zijn zelf verantwoordelijk voor goed afvalbeheer en het schoonhouden van hun terrein.

Op basis van de Wet publieke gezondheid kan de gemeente eigenaren van privégronden verplichten maatregelen te nemen tegen rattenoverlast en andere plaagdierenoverlast. Dit valt buiten het kader van dit beleid.

De preventieve maatregelen worden voornamelijk uitgevoerd door de Westlandse buitendienst. Als er onvoldoende capaciteit is binnen deze dienst, worden de maatregelen ingekocht bij deskundige bedrijven. De kosten voor het nemen van (preventieve) maatregelen variëren per jaar, afhankelijk van factoren zoals voedselbeschikbaarheid, klimatologische omstandigheden en menselijk gedrag.

3.3 Communicatie

De gemeente wil dat DOCW meer aandacht besteedt aan communicatie en educatie. De gemeente geeft hier aan DOCW opdracht voor via het nieuwe contract. Hiervoor is jaarlijks extra geld beschikbaar. De communicatie en educatie die DOCW met gemeentelijke middelen uitvoert, is alleen gericht op onderstaande thema's.

Thema's:

- Inzicht geven in dierenwelzijn;
- Het herkennen van dierenleed;
- Het stimuleren van verantwoord huisdierenbezit;
- Het voorkomen van impulsaankopen;
- Het aanmoedigen van adoptie in plaats van aanschaf;
- Het voorkomen van verstoring van wilde dieren;
- Het voorkomen van zwerfdieren;
- Het voorkomen van overlast door dieren, en/of
- Het bevorderen van de gezondheid van huisdieren.

Daarnaast is DOCW verplicht om financiële en inhoudelijke rapportages te leveren. Ook dat wordt geregeld in de opdracht aan DOCW. Nadere eisen hiervoor worden nog verder geconcretiseerd door de coördinator die de gemeente Westland voor dit onderwerp gaat aanstellen.

3.4 Acties die gemeente neemt rond haar niet wettelijke taken

De gemeente zorgt voor voldoende middelen om haar niet wettelijke taken volgens dit beleid goed uit te voeren. Daarnaast sluit de gemeente zo nodig overeenkomsten af of maakt afspraken met externe partijen om de stabiele voorzetting van het uitvoeren van haar niet wettelijke taken te borgen, binnen de kaders die in dit beleid zijn vastgesteld. De gemeente stelt een coördinator aan die aanspreekpunt en actiehouder is voor de beleidsimplementatie en -uitvoering.

4. Lokale initiatieven

4.1 Dieren Opvang Centrum Westland (DOCW)

De gemeente streeft naar het blijvend behouden van DOCW op de locatie Vierschaar 18, 2691 MT 's-Gravenzande en het inzetten van DOCW als centrale organisatie voor dierenwelzijnszorg. De gemeente spant zich actief in om de bestemming van het perceel aan te passen waarmee een doorlopende samenwerkingsvorm en vergunning mogelijk wordt.

DOCW heeft meer dan honderd actieve en minder actieve vrijwilligers waar ze een beroep op kan doen en is goed georganiseerd. Gemeente Westland streeft naar verdere professionalisering van de dierenwelzijnszorg in de gemeente in brede zin (opvanglocaties, kinderboerderijen en educatieve initiatieven). De gemeente onderzoekt of DOCW hierbij een rol kan spelen. Bijvoorbeeld waar het organisaties betreft die minder beroep kunnen doen op vrijwilligers zou de pool met vrijwilligers van DOCW ingezet kunnen worden. Maar ook kennis kan worden gedeeld of er kan worden samengewerkt bij de opvang van dieren zoals ezels, geiten, kippen etc. met kinderboerderijen of dierenweides.

4.2 Ondersteunen kleine lokale initiatieven

Er is een algemene zorgplicht voor alle levende dieren. Dieren die in nood verkeren worden opgevangen in dierenopvangcentra, meestal door een stichting of andere organisatie met hulp van vrijwilligers en financiële steun via donaties. Voorbeelden van dergelijke initiatieven zijn:

- De opvang van huis-, hobby- of gezelschapsdieren die om een dringende reden niet meer bij hun eigenaar kunnen verblijven;
- Het aanbieden van kosteloze kattencastratie voor mensen met een laag inkomen;
- De 'Chip je kat'-actie;
- De VST-methode (vangen, steriliseren, terugzetten), en
- Educatieve activiteiten op kinderboerderijen.

Gemeente Westland wil deze kleine lokale initiatieven graag ondersteunen met een subsidiebijdrage. Gemeente Westland stelt daarom (na vaststelling van deze beleidsnota door de gemeenteraad) een subsidieregeling op om bij te dragen aan kleinschalige lokale initiatieven op het gebied van dierenwelzijn. In de toekomst kan zo nodig onderzocht worden of het gewenst is de uitvoering hiervan te mandateren aan DOCW.

5. Middelen

Er zijn structurele financiële middelen nodig om de wettelijke taken en beleidsmaatregelen voor dierenwelzijn uit te voeren. Er is onderzocht of deze kosten (deels) binnen de huidige begroting kunnen worden gedekt. Door her te verdelen is dit mogelijk.

De onderstaande raming geeft de bedragen weer die jaarlijks structureel nodig zijn voor het uitvoeren van de taken en de dekking daarvoor.

Onderdeel	Beschikbaar	Extra benodigde middelen	Dekkingsmiddel
Wettelijke taak			
Opvang gedomesticeerde zwerfdieren op grond van het BW en opvang dieren op grond van Awb	€ 95.000,-	€ 0,-	Programma 8 dieren
Niet wettelijke taken			
Opruimen kadavers wilde dieren	€ 10.000,-	€ 0,-	Programma 8 buitendienst
(Preventieve) maatregelen	€ 10.000,-	€ 0,-	Programma 8 recreatie
DOCW: Middelen voor communicatie dierenbewustzijn en -welzijn en -educatie	€ 0,-	€ 3.000,-	Programma 8 herverdeling vanuit de post openbare verlichting
DOCW: Ondersteunen kleine lokale initiatieven	€ 0,-	€ 32.000,-	Programma 8 herverdeling vanuit de post openbare verlichting
Totaal	€ 115.000,-	€ 35.000,-	€ 150.000,-